

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Основи профорієнтаційної роботи»
2019-2020 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та практична психологія».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

| | |
|----------------------------|---|
| Викладач | Петровська Катерина Володимирівна |
| Посилання на сайт | http://bdpu.org/faculties/fdssso/structure-fdssso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/petrovskyka/ |
| Контактний телефон | - |
| Е-mail викладача | ev_petrovska@bdpu.org.ua |
| Графік консультацій | Щосереди з 13.00 до 14.00 |

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

| Форма навчання | Кількість кредитів/годин | Лекції | Семінарські заняття | Самостійна робота | Звітність |
|-----------------------|---------------------------------|---------------|----------------------------|--------------------------|------------------|
| денна | 3\90 | 18 | 10 | 62 | залік |
| заочна | | 10 | 4 | 76 | |

Семестр: VI семестр

Мова навчання: українська.

Ключові слова: професійний вибір, самовизначення, професія, праця, професіограма.

Мета курсу: підготовка здобувачів вищої освіти до здійснення профорієнтаційної роботи з учнями, забезпечення керування їхнім професійним самовизначенням, вибором професії.

Предмет курсу: професійне самовизначення особистості, її здатність до продуктивної, творчої праці.

Програмні компетентності:

ЗК-3 Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК-3 Здатність розробляти та застосовувати моделі, тактики, технології соціальної допомоги, супроводу клієнтів для розв'язання соціальних проблем.

Результати навчання:

ПР-7 Здатен передбачати результати професійного впливу на ситуацію, проблему клієнта.

ПР-8 Здатен класифікувати методи, моделі соціальної роботи в професійній діяльності.

Зміст курсу:

Тема 1. Загальні засади профорієнтаційної роботи.

Значення профорієнтаційної роботи у сучасному суспільстві. Історичні аспекти світового розвитку профорієнтації. Система профорієнтаційної роботи в постсоціалістичних країнах (Білорусія, Польща, Чехія). Соціально-економічні особливості профорієнтації в розвинутих країнах (Велика Британія, Данія, США, ФР Німеччина, Франція, Японія). Мета і завдання профорієнтації. Профорієнтаційна робота в Україні на сучасному етапі її розвитку. Тенденції і принципи профорієнтації. Рекомендації ЮНЕСКО щодо організації профорієнтаційної роботи.

Тема 2. Соціально-професійне самовизначення особистості.

Сутність психологічного вивчення професій. Поняття про професіографію. Професіограма. Психограма. Психологічна класифікація професій. Особистісний професійний план: зміст і послідовність складання. Формула вибору професії. Професійне самовизначення на різних етап вікового розвитку (соціалізації) людини. Об'єктивні та суб'єктивні умови успішного професійного самовизначення. Особливості криз професійного самовизначення на різних етапах вікового розвитку.

Тема 3. Основи професійної діагностики.

Суть, предмет та завдання попередньої профорієнтаційної психодіагностики. Психофізіологічні особливості людини. Методи професійного самовизначення. Загальна характеристика особистості школяра в

плані її профорієнтації. Методи вивчення особистості учня з метою профорієнтації. Інтегровані показники здатності учня до професійного самовизначення. Профдіагностичний висновок особистості. Аналіз професійної діяльності. Профпридатність та психологічні засади здійснення професійного відбору. Вимоги певного типу професій до працівника. Використання ЕОМ у профорієнтаційній психодіагностиці учнів.

Тема 4. Система професійної орієнтації учнівської молоді.

Теорія і методологія профорієнтації. Управління системою профорієнтаційної роботи. Періоди та етапи профорієнтації. Основні компоненти системи профорієнтації. Функціонування і взаємозв'язок компонентів системи профорієнтації. Особливості профконсультації школярів: етапи профорієнтаційної роботи зі школярами різного віку; особливості компонентів профорієнтаційної роботи в школі; типові ситуації профконсультації школярів. Помилки при виборі професії (поради оптанту).

Тема 5. Професійна орієнтація учнів закладів освіти.

Суть і завдання професійної просвіти та вимоги до її проведення. Форми і методи профпросвіти в школі. Профпросвіта в дошкільному і молодшому шкільному віці. Профпросвіта в основній і старшій школі. Методика ознайомлення учнів з професіями. Суть, мета і завдання професійної активізації учнів. Форми професійної активізації учнів. Профорієнтаційні ігри як засоби активізації професійного вибору. Професійна проба, як основа професійної активізації: суть, зміст, структура та методика проведення.

Тема 6. Професійна адаптація, зміна професії та переорієнтація.

Поняття про професійну адаптацію: сутність та види адаптації. Етапи соціально-професійної адаптації. Фактори, показники і критерії соціально-професійної адаптації. Методи соціально-психологічного дослідження процесу адаптації. Професійна адаптація та індивідуальний стиль діяльності. Форми соціально-професійної адаптації. Розвиток професійної кар'єри.

Стан та психологічні особливості дослідження професійної переорієнтації особистості. Суть, мета і завдання професійної переорієнтації людини. Основні етапи професійної переорієнтації особистості. Фактори, які впливають на процес професійної переорієнтації особистості.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітейлінг, навчальна дискусія, мозковий штурм); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, скрайбінг, навчальні фільми); практичні (вправи, гейміфікація, дослідження, проектування).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): заняття проводяться у формі дискусій, мозкових штурмів, настільних ігор; висловлювання власної точки зору заохочується; нетерпимість до академічного плагіату.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль

| Денна форма | | | | | |
|---------------------------|--|-------------------|---------------------------------|---------------------|-----------------|
| Тема 1. | | | | | |
| Лекційне заняття | Семинарське заняття | Самостійна робота | Індивідуально-дослідне завдання | Тестування за темою | Підсумкові бали |
| відвідування – 0,25 /0,25 | відвідування – 0,5 теоретична частина – 5 практичні завдання – 3 | 5 | 6 | 5 | 25 |
| Тема 2. | | | | | |
| відвідування – 0,25 /0,25 | відвідування – 0,5 теоретична частина – 5 практичні завдання – 3 | 5 | 6 | 5 | 25 |
| Тема 3. | | | | | |
| відвідування – 0,25\0,25 | відвідування – 0,5 теоретична частина – 5 практичні завдання – 3 | 5 | 6 | 5 | 25 |
| Тема 4. | | | | | |
| відвідування – 0,5 | відвідування – 0,5 теоретична частина – 5 практичні завдання – 3 | 5 | 6 | 5 | 25 |

| Тема 5. | | | | | |
|---|--|---|---|---|-----|
| відвідування – 0,5 | відвідування – 0,5 теоретична частина – 5 практичні завдання – 3 | 5 | 6 | 5 | 25 |
| Тема 6. | | | | | |
| відвідування – 0,5 | відвідування – 0,5 теоретична частина – 5 практичні завдання – 3 | 5 | 6 | 5 | 25 |
| Загалом | | | | | 150 |
| Підрахунок | | | | | |
| Середнє арифметичне 150 \ 3 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум | | | | | |

Заочна форма

| Тема 1. | | | | | |
|---|--|-------------------|---------------------------------|---------------------|-----------------|
| Лекційне заняття | Семінарське заняття | Самостійна робота | Індивідуально-дослідне завдання | Тестування за темою | Підсумкові бали |
| відвідування – 0,5 | відвідування – 0,5 теоретична частина – 5 практичні завдання – 3 | 5 | 6 | 5 | 25 |
| Тема 2. | | | | | |
| - | відвідування – 1 теоретична частина – 5 практичні завдання – 3 | 5 | 6 | 5 | 25 |
| Тема 3. | | | | | |
| відвідування – 1 | - | 9 | 10 | 5 | 25 |
| Тема 4. | | | | | |
| відвідування – 1 | - | 9 | 10 | 5 | 25 |
| Тема 5. | | | | | |
| відвідування – 1 | - | 9 | 10 | 5 | 25 |
| Тема 6. | | | | | |
| відвідування – 1 | - | 9 | 10 | 5 | 25 |
| Загалом | | | | | 150 |
| Підрахунок | | | | | |
| Середнє арифметичне 150 \ 3 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум | | | | | |

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю здійснюється якщо здобувач вищої освіти набрав прохідний бал (35 балів).

Підсумковий контроль здійснюється в усній формі (відповіді на перелік запропонованих питань).

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – залік.

| Поточний контроль | | | | | | Середнє арифметичне за поточну роботу | Залік | Сума | | |
|-------------------|-----|--------|-----|--------|-----|---------------------------------------|-------|------|--------|-----|
| Тема 1 | | Тема 2 | | Тема 3 | | | | | Тема 4 | |
| 1.1 | 1.2 | 2.1 | 2.2 | 3.1 | 3.2 | | | | 4.1 | 4.2 |
| 25 | | 25 | | 25 | | | | | 25 | |
| Тема 5 | | Тема 6 | | | | | | | | |
| 5.1 | 5.2 | 6.1 | 6.2 | | | | | | | |
| 25 | | 25 | | | | | | | | |

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | | Оцінка за національною шкалою |
|--|----|---|
| 90-100 | A | зараховано |
| 78-89 | B | |
| 65-77 | C | |
| 58-64 | D | |
| 50-57 | E | |
| 35-49 | FX | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 1-34 | F | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

Список рекомендованих джерел:

1. Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації / За ред. В.Ф. Моргуна. Навчальний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 168 с.
2. Кашкарьова Л. Р. Профорієнтація та профвідбір : Навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності “Практична психологія” / Л. Р. Кашкарьова. – Бердянськ : БДПУ, 2011. – 192 с.
3. Конвенція про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів №142. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_057
4. Конспект профорієнтаційного заняття «Професії майбутнього» : наук. - практ. реком. / Л. М. Капченко, Н. В. Савченко, Н. В. Ортікова, Н. В. Балашова, Л. Й. Літвінчук, О. В. Грамма. – К. : ІПК ДСЗУ, 2017. – 35 с. – Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/konspektproforiyentaciyogo-zanyattya-profesiyi-maybutnogo-2017>
5. Концепція державної системи професійної орієнтації населення, затверджена Постановою КМ України від 17 вересня 2008 р. № 842 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF>
6. Мерзлякова О. Л. Методики професійного самовизначення / О. Л. Мерзлякова, Г. О. Євдокимова. – К. : Шк. світ, 2011. – 120 с.
7. Професії майбутнього : аналіт. записка / [Джинчарадзе Н. Г., Мар'яненко Г. І., Ортікова Н. В.]; за заг. ред. Р. В. Войтович. – К. : ІПК ДСЗУ, 2018. – 24 с. – Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/analitychna-zapyska-profesiyi-maybutnogo-2018>
8. Професія. Кар'єра. Успіх : Метод. посіб. / Автори-упоряд. : Лях Т. Л., Малієнко Ю. М., Тимошенко Н. Є., Цюман Т. П., Шеламкова А. М.; За аг. ред. Цюман Т. П. – Видання друге, перероб. й доп. – К. : Основа – Принт, 2010. – 184 с.
9. Путівник профорієнтації : наук. - практ. реком. / Н. Г. Джинчарадзе, Л. Й. Літвінчук, Н. В. Савченко, Н. В. Ортікова, Н. В. Балашова, О. В. Грамма, М. В. Богуслав. – К. : ІПК ДСЗУ, 2018. – 43 с.– Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/putivnyk-proforiyentaciyi-2018>
10. Янцур М. С. Практикум з професійної орієнтації і методики профорієнтаційної роботи. Навчальний посібник. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2012. – 216 с.
11. Янцур М. С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2012. – 464 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.
4. Електронна навчальна платформа Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>.
5. Інформаційно-методичні сайти:
 - www.profosvita.org.ua.
 - класифікатор професій ДК 003:2010. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.dk003.com/>
 - <http://www.management.com.ua/hrm/> – вітчизняний інтернет-портал для управлінців, розділ «Персонал» наповнюється статтями та матеріалами для практичного застосування у HRменеджменті.
 - <http://www.hrliga.com/> – спільнота кадровиків і фахівців з управління персоналом – новини, статті, журнал «MeНеджеR по персоналу».

- <http://profi.dcz.gov.ua/tests/> – Державна служба зайнятості – Платформа профорієнтації та розвитку кар'єри.
- <https://www.dcz.gov.ua/storinka/profesiyna-orientaciya> – Державна служба зайнятості – Професійна орієнтація.
- <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики України.
- <http://zakon.rada.gov.ua/> – Законодавство України.